

Motion

1975/76:2263

av herr Lidgard m. fl.

med anledning av propositionen 1975/76:113 om ändring i brottsbalken m. m.

I regeringens proposition 1975/76:113 om ändring i brottsbalken m. m. anförs att i samband med riksdagens behandling av förslaget till brottsbalk år 1962 frågan om formerna för samhällets åtgärder vid omhändertagande av berusade personer på allmän plats varit föremål för särskild uppmärksamhet. Denna i och för sig riktiga uppgift kräver en viss komplettering. I propositionen hade departementschefen sagt sig icke vara beredd till ett slopande av straffet för fylleri, ej heller att flytta bestämmelserna om fylleri till annan författning än brottsbalken. I två likalydande motioner (1962:I:534 av herr Hernelius och 1962:II:652 av herr Munktell m. fl.) hemställdes emellertid att bestämmelserna om straff för fylleri skulle utgå ur brottsbalken. Därjämte begärdes att en utredning snarast igångsattes i syfte att utreda frågan om upptagande av bestämmelser om straff för fylleri i annan författning än brottsbalken ävensom rörande vård och samhällsreaktion vid fall av berusning på allmän plats.

De båda motionerna tillstyrktes av vederbörande utskott, som begärde att en utredning skulle verkställas. Riksdagen godkände vad utskottet föreslagit. Inte förrän i oktober 1963 tillkallades emellertid sakkunniga. Dessa avlämnade i september 1968 sitt betänkande. Först den 12 februari 1976 har nu en proposition följt som resultat av 1962 års motioner och 1963 års utredning. Detta trots att regeringen erhållit upprepade påminnelser under årens lopp om ärendets vikt, bl. a. i interpellationer och frågor samt vid socialhuvudtitelns behandling.

Det är med stor besvikelse vi nu konstaterar att, trots den långa tid som förflutit, resultatet blivit något som måste betecknas som en halvmesyr.

Det må dock inledningsvis fastslås att förslaget i propositionen om avkriminalisering av fylleri icke föranleder någon erinran från vår sida.

Större tveksamhet framkallar däremot den lagtekniska uppdelningen av reglerna för omhändertagande av berusade personer på två skilda lagar, nämligen dels den nu föreslagna nya lagen om omhändertagande av berusade personer, dels lagen om tillfälligt omhändertagande (LTO). Den sistnämnda lagen avses skola vara tillämplig på ordningsstörande berusade personer, vilka dock inte är så berusade som den föreslagna lagen förutsätter, dvs. att den berusade till följd av berusningen är ur stånd att ta vård om sig själv eller annars utgör en fara för sig själv eller annan.

Det är uppenbart att bedömningen av vilken av dessa båda lagar som skall tillämpas i det enskilda fallet kan vara både osäker och svår för den

enskilda polismannen och för det polisbefäl som skall besluta i ärendet. Eftersom tänkta vårdåtgärder synes anknyta närmast till sådana omhändertaganden som sker enligt den nya lagen och inte enligt LTO, är beslutet mycket viktigt för den därav berörde. Risken är stor att en berusad person kanske inte får den vård och tillsyn han i själva verket är i behov av. Vi anser oss dock inte böra föreslå andra kriterier för omhändertagande enligt den föreslagna lagen, men vi förutsätter att problemet uppmärksammas i de instruktioner som kan komma att utfärdas liksom att regeringen följer utvecklingen.

En av huvudtankarna i fylleristrafutredningens betänkande var – bortsett från avkriminaliseringen av fylleriet som sådant – att en berusad person skulle omhändertas genom samhällets försorg och beredas adekvat vård på s. k. akutkliniker. Detta senare led i utredningens förslag fullföljs inte i propositionen utan ställs på framtiden. Med hänsyn till önskvärdheten av att förebygga och motverka alkoholmissbruk borde – enligt vår uppfattning – vårdsynpunkterna på ett annat sätt än vad som hittills skett och nu sker i propositionen träda i förgrunden. Den oroande ökning av ungdomsfylleriet som kunnat konstateras under senare år utgör en särskild anledning för statsmakterna att tillse att samhällets åtgärder vid fylleri blir nykterhetspolitiskt tjänliga.

I propositionen har departementschefen förklarat sig ha för avsikt att uppta överläggningar med sjukvårdens huvudmän om avdelning av sjukvårdspersonal för viss tjänstgöring vid särskilt frekventa polisdistrikt. Vi tillstyrker en sådan verksamhet och förutsätter att riksdagen underställs de förslag till åtgärder som en utvärdering av denna försöksverksamhet kan motivera. Departementschefen har vidare föreslagit att försöksverksamhet med fylleristrafutredningens framlagda modell med särskild vårdklinik får realiseras i en modifierad och mindre resurskrävande omfattning på en enda ort, nämligen Landskrona. Enligt vår uppfattning bör dylik verksamhet initieras även i andra delar av landet. Det bör ankomma på regeringen att utvälja ytterligare två lämpliga orter och snarast förelägga riksdagen förslag därom.

I propositionen har ingående diskuterats tidrymden för ett omhändertagande. I stort sett har vi intet att erinra mot vad som anförts. För ordningens skull vill vi dock understryka att om den omhändertagna, när maximitiden har utgått, själv önskar kvarstanna ytterligare någon kort tid hos polisen en sådan önskan skall kunna villfaras. Det skall alltså inte vara nödvändigt

att han begär hjälp från polisens sida för att bli förd t. ex. till sjukhus eller till vård i annan form.

Under hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär att försöksverksamhet med särskild vårdklinik anordnas på ytterligare två därför lämpade orter.

Stockholm den 19 mars 1976

H. BERTIL LIDGARD (m)

ALLAN HERNELIUS (m)

HÅKAN WINBERG (m)

INGER LINDQUIST (m)